

Enerji Bakanı Cumhur Ersümer'in son basın toplantısı

Mart 31, 2022

Cumhur Ersümer suçlamalara cevap verdi: "Bu iddianamede beni değil, hükümetimin özelleştirme politikalarını hedef almaktadır."

27.04.2001

– **Bakanlığım 3,5 ay dinlendi bana dönük bir suçlamada bulunamadılar:** Bakanlığının 3.5 ay dinlenmesine karşın, iddianamede "TEAŞ'daki rüşvet organizasyonuna" dönük kendisine bir suçlamada bulunulmadığını söyledi. İşte özetle Ersümer'in savunması:– **Bilirkişi taraflı:** Bilirkişi taraflıdır. "Bu kanun Anayasa'ya aykırıdır" diyerek Meclis'in kabul ettiği, Cumhurbaşkanının onayladığı bir kanunu hiçe sayarak kendini Cumhurbaşkanı, Meclis, Hükümet ve Anayasa Mahkemesi yerine koymuştur.– **Olmayan ihaleler:** Savcı, ortada olmayan, yapılmamış ihalelere fesat karıştırıldığını iddia etmektedir. Benden üç bakan önce, 1992 yılında yapılan bir ihale nedeniyle beni suçlamaktadır.– **Danıştay Onaysız imzalamadım:** Beni keyfi uygulama yapıyor. Oysa ben Danıştay kararı olmadan hiçbir imtiyaz sözleşmesini imzalamadım, değişiklik yapmadım, Hazine onayı olmadan da elektrik satış sözleşmesi uygulamadım.– **Görevden aldıklarımın husumet iftiraları:** Hakkımdaki bütün iddialar, benim görevden aldığım, hakkında soruşturma yaptırdığım, disiplin cezası uyguladığım, dolayısıyla bana karşı husumeti olan kişilerce yapılmıştır.– **Siyasal yargılama:** İddianamede hukuk dışı, siyasi alana giren ifadeler yer almıştır. Bu iddianamede beni değil, hükümetimin özelleştirme politikalarını hedef almaktadır. Hukuki mesnetten yoksundur. **TAM METİN ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI CUMHUR ERSÜMER:** Değerli basın mensupları, bugün sizlerle kısa bir sohbet yapacağım, bazı konulardaki görüşlerimi dile getirme çabası içinde olacağım. Tabii, gündem maddemiz, geçtiğimiz günlerde açıklanan Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcılığınca düzenlenen iddianame. Tabii, Sayın Başsavcının İddianameyle ilgili sizlere yaptığım sunumla söze başlamak istiyorum. Şimdi, Sayın Başsavcı, gizlilik ilkesi gözetilmeden ve hiçbir sorumluluk taşımadan, konunun haber yapıldığını üzümlere izlediklerini belirterek, uyarılara rağmen, bazı basın ve televizyon kuruluşlarının duyarlılık göstermediğini ileri sürmüştür. Tabii, bu duyarlılık aslında Türkiye'nin beklediği bir duyarlılıktı. Bazı basın ve yayın kuruluşlarından biz bu duyarlılığı göremedik. Başsavcılığın soruşturmayı başlatıp deliller toplayıp mahkeme önüne getirmekle olduğunu belirtiyor Sayın Başsavcı ve yine devam ediyor "gizli kalması gereken belgelerin, basında ve televizyonlarda yer almasının soruşturmayı olumsuz yönde etkilediğini" belirtiyor. Tabii, bir avukat arkadaşım bana not göndermiş, diyor ki, basın kanununun 30 uncu maddesine göre, ceza kovuşturmalarına ait talep ve iddianame ve kararların ve her türlü vesikanın aleniyet yayınlanması, Basın Kanununa aykırıdır. Yine devam ediyor nota, diyor ki, 4422 sayılı kanunun 10 uncu maddesine göre suç işlenmiştir. Yine bu 10 uncu maddeye göre de, 4422 sayılı Kanun Kapsamındaki işlemlerle ilgili yayın yapılması, mahkeme evraklarının yayınlanması, iki yıldan başlayıp üç yıla kadar devam eden bir suçtur diyor. Tabii, bu avukat arkadaşım bana bir cevap vermedim. Netice itibarıyla bir suçun işlendiğini, DGM Başsavcısı açıkça belirtiyor; ama, ne DGM savcısının bu beyanlarını biz basında izleyebildik, ne gereği gibi yer verildi. Türkiye'nin asıl tartışması gereken konulardan biri budur. Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütün milletvekili arkadaşlarımız, büyük bir çoğunluğu, Meclisin küçük

düşürüldüğünden, Meclisteki milletvekillerinin tavır ve davranışlarının aşağılayıcı bir biçimde basında yer aldığından, Meclisle millet karşı karşıya getirilmek gibi bir çaba içinde olduğundan bahsediyorlar. Yani, bir başka türlü ifade edersek, yasama, basından bu manada şikayetçi. Yürütmeye gelip dönersek, yürütmeye ilgili yazılanlar, çizilenler, hepimiz hakkında, çeşitli vesilelerle yer alan haberler, hiç bir husus gözetilmeden, Sayın savcının belirttiği gibi, hiçbir sorumluluğa riayet edilmeden yapılanlar, herkesin gözleri önünde, bütün Yüce Türk Milletimizin izlediği hususlar. Neticede, yürütme de basından şikayetçidir. Sayın Başsavcının bu beyanlarından anlıyoruz ki, yargı da basından şikayetçi. Yani, bugün basın, yasamanın da, yargının da yürütmenin de önünde. Bir dönemler, bir basın kuruluşu sahibinin belirttiği gibi, Türkiye’de basın birinci güç müdür, Türkiye’de basın dördüncü güç müdür, bunun değerlendirilmesi lazım. Bu, tabiidir ki, yaklaşık dört aydır, basın kuruluşlarından ve özellikle belli bir grubun hedef tahtası haline getirilen yerli yersiz, haklı haksız bir çok saldırılara hedef olan biri olarak ben de şikayetçiyim. Ümit ediyorum, Sayın Başsavcımızın bu tespitleri ve bizlerin de yargıya intikal ettireceğimiz şikayetler çerçevesinde, hatta bizim şikayetimiz olmadan, şu anda savcılığın şikayet ettiği bir konu konusunda, diğer savcılarımız da zannedersenem harekete geçeceklerdir. Örnek olmaması bakımından, yapılanın kimsenin yanına kâr kalmadığının gösterilmesi bakımından da ciddi bir ihtiyaçtır. Tabii, yine, Sayın Başsavcımızın açıklamalarıyla devam ediyorum. “Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer hakkında soruşturma yapmalarının, takipsizlik kararı vermelerinin ve fezleke hazırlamalarının Anayasa gereğince mümkün olmadığını” belirtmiştir Sayın Başsavcımız. Ama, düzenlenen iddianameye baktığımızda, eğer bu iddianamede benimle ilgili hususlar Sayın Başsavcılığın beyanlarıysa, o zaman Anayasaya aykırı bir iddianame düzenlenmiştir. Yok, bu beyanlar Sayın Başsavcılığın beyanları değilse, bizim bakımımızdan yine Sayın Başsavcının yaptığı açıklamada belirtildiği gibi, tanık, sanık ve bilirkişi beyanlarıdır. Ben, açıklamalarımı, Anayasaya aykırı bir iddianame düzenlenmeyeceği düşüncesiyle ve bana yüklenilmeye çalışılan suçların da gerçekten hukuki bir süzgeçten geçmemiş olmasını biraz sonra tespit edeceğim gibi, bunların daha ziyade bilirkişi beyanları olduğu düşüncesinden hareketle yapacağım. Tabii, sayın bilirkişiler, bunların kim olduğu, nitelikleri, nicelikleri ve katiben tarafsız olmadıkları noktasında devam eden silsile içinde gerekli açıklamalar yapılacaktır. Sayın bilirkişiler, iddianamenin belli bir bölümünde, genel olarak enerji politikalarını tartışmışlardır. İşte, belli projeler tenkit edilmiştir, DPT, Hazine ve Enerji Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından ortak olarak karar verilen 29 tane projeye ilgili yine çeşitli suçlamalar iletilmiştir. Fakat, en çarpıcı olanı, bu sayın bilirkişilerin, kendilerini, Anayasa mahkemesi yerine koyarak yaptıkları bir açıklamadır. Açıkça şu ifade edilmektedir; yani, Bakanlar Kurulunca hazırlanan bir hükümet tasarısı Meclise intikal etmiştir, Meclisten geçerek kanunlaşmıştır. Denilmektedir ki, işte, şu veya bu projede, getirilen bu kanunda, geriye doğru bir zararın doğması engellenmeye çalışılmaktadır; ama, bu kanunun bu maddesi Anayasaya aykırıdır. Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilecektir, bir dava açılırsa iptal edilecektir ve o nedenle bir zarar doğacaktır. Yani, düşünebiliyor musunuz, doğacak olan zararın belirtilmesinde kıstas alınan husus, Hükümetin sevk ettiği, meclisin kabul ettiği bir yasanın, Anayasa Mahkemesince iptaline bağlı olarak doğacak bir zarardan bahsedilmektedir. Zaten genellikle bu iddianamede doğacağı belirtilen zararlar, doğmuş zararlar değildir, biraz önce belirttiğim gibi, ileriye matuf doğacağı iddia edilen birtakım suçlamalar yöneltmeye çalışmaktadırlar. Tekraren söylüyorum, yani, hükümetin tasarısı, Meclis kabul ediyor, Sayın Cumhurbaşkanımız onaylıyor; ama, sayın bilirkişiler, bu yasanın, bu hükmünün Anayasa Mahkemesi tarafından iptal olacağını ilan ediyorlar. Hükümetin yerine, Meclisin yerine, Sayın Cumhurbaşkanının yerine geçip kararlar veriyorlar. Tabii, iddianamenin yoğunlaştığı ve netice itibarıyla bize suçlama yöneltilen projelerle ilgili konuşmalarımı sürdüreceğim. Çünkü, şöyle bir baktığımızda, iddianamenin birinci bölümünde, TEAŞ’ta yer alan hususlarda, Bakanlık, Bakan 3,5 ay dinlenmiştir, bu dinlenen 3,5 aylık süre zarfında ve 4 aydır yapılan bütün soruşturmalar sonucunda, TEAŞ’ta kurulmuş olan

rüşvet organizasyonu ile ilgili şahsıma yönelik hiçbir suçlama yöneltilmemiştir. Oradaki tahikat da bu şekilde iddianamede yer almıştır. Tabii, iddianamenin diğer bölümünde de belli projelerle ilgili değerlendirmeler yapılmıştır bilirkişiler tarafından ve bu değerlendirmeler sonucunda da, başta ben olmak üzere, Bakanlığın belli elemanlarına suçlamalar yöneltilmiştir. Bunlardan biri, Kırklareli Doğalgaz Santrali. Tabii, artık iddianame internette ve hemen hemen hepimizin elinde olduğu için ve vatandaşımızın da neticede bu değerlendirmeleri mutlaka dikkate alacağı düşüncesiyle bunları belirtmek istiyorum. Şimdi, İddianamede, işte enerji planlamasında politika olmadığı, Kırklareli projesinin bu plansızlık sonucu olduğu iddiası vardır. Oysa, Kırklareli Projesi, Devlet Planlama Teşkilatı tarafından 4.6.1998 tarihinde uygun görülmüştür. Yani, DPT onaylı bir projedir. Yine bir başka husus, işte, Bulgaristan'la 2008 yılına kadar.....elektrik verileceği taahhüt edildi, bu nedenle 2008 yılına kadar söz konusu projesinin ertelenmesinin TEAŞ tarafından talep edildiğine dair bir iddia vardır. Bulgaristan'la aramızda bir anlaşma vardır. Ancak, Bulgaristan, taahhüt ettiği enerjiyi halen verememiştir ve hazırladığımız izole bölgede yeterli enerjiyi alamamaktayız ve hatta, biz bu enerji açığımız nedeniyle, Bulgaristan'ın taahhütlerini yerine getirememesi dolayısıyla bir girişimde bile bulunamamaktayız. Onun için, burada enerjiye ihtiyaç olmadığı noktasındaki tespit, tamamen hilafi hakikattir. Yine, yönetmeliklere uyulmadığından bahsedilmektedir ve burada bir serbest rekabet ortamının yaratılmadığı ve bu serbest rekabet ortamının yaratılmaması nedeniyle de, burada bir efendim işte ihaleye fesat karıştırma suçu işlenmiş olacağı iddia edilmektedir. Şimdi ben size biraz sonra bunlarla ilgili belgeleri dağıtacağım. Bunun kronolojik dizisine baktığımızda, 1994 yılında, ön başvuruda bulunmuştur. Şirket. 1996 yılında, makam oluru ile şirketten fizibilite raporu istenmiştir. 8.10.1996 tarihinde fizibilite raporu bakanlığımıza teslim edilmiştir. Bu tarihe kadar, ben görevde değilim, burada üç tane bakan arkadaşımız görev yapıyorlar. Bir başka husus, yap-işlet-devret projelerinde, zaten bir ihale söz konusu değil. Olmayan bir ihaleye nasıl fesat karıştıracağız?! Yap-işlet-devret projelerinin özelliği şudur: Şirket müracaat ediyor, bir ön başvuruda bulunuyor, eğer Bakanlık uygun görürse, kendisinden fizibilite istiyor. Fizibilitenin onaylandığı olurun içinde şirkete verilen bir süre var, dört ay, beş ay, altı ay, bu süre içinde de, diğer bütün şirketlerin başvurma imkânı var. Eğer, birden fazla şirketin başvurusu olursa, doğal olarak bu şirketlerin teklifleri, bu fizibilitede değerlendiriliyor. Yani, burada, bir ihale söz konusu değil. Siz diyeceksiniz ki, yahu dönüp de sana ne 1994, 96 ve 97 yılları içinde yapılan işlerle ilgili, niye bunları söylüyorsun, niye o dönemlerin avukatlığını yapıyorsun. Bu benim borcum, ben burada bunu tespit etmek ve sizlere iletmek zorundayım. Bir başka husus daha var. Burada iddia edilen, 366 ncı maddenin zamanaşımı beş yıl. Yani, geriye dönüp bakın, eğer 1994 yılında alınan bir fizibilite alınması esnasında, serbest rekabet şartlarına riayet edilmediyse, burada bir olmayan ihaleye fesat karıştırıldığı söz konusu ise, bunlar, o dönemdeki arkadaşlarımız meydana ve aradan beş yıl geçmiştir. Bugün, o gün bir suç işlendiyse dahi zamanaşımına uğramıştır; ki dönüp de, aradan yaklaşık yedi yıl geçtikten sonra ve aradan bu süreç içinde yapılan işlere baktığımızda, işte Danıştay'a gidiyor, Danıştay onaylıyor, geliyor, tekrar gibi bir süreç içinde, şu anda görevde bulunan Bakanı ve yönetimi suçlayabilmenin hukuki mesnedini ben bulamadım. Hiç kimse de bulamadı üç gündür. Yine buradaki Kırklareli Santraliyle ilgili, yani iddianamede bizim tespit edebildiğimiz, sayın bilirkişilerin yüklemeye çalıştıkları suçlar bunlar. Bir başka önemli husus daha var. Doğrudur, daha önce tek teklif alınarak yapılan işler mevcuttur. Yani, serbest rekabet ortamında yapılmayan, tek teklif alınarak yapılan işler mevcuttur. Şimdi, ben daha önceki döneme herhangi bir suçlama yöneltmek için konuşuyor değilim. Sadece durumu tespit etmek için belirtiyorum. Mesela, Trakya'da şu anda faaliyette bulunan, yap-işlet-devret projelerinin sayıyoruz tabii, Marmara Ereğlisi Ünit Santrali, Enron Santrali, Urfa Birecik Santrali yine aynı şekilde Ova enerjinin, Doğa Enerjinin santralleri tek teklif olarak yapılmıştır. Burada, ihaleye fesat karıştırıldığı iddiasını ileri sürmek mümkün değildir. Ha, burada şu suçlama olabilir: Tek teklif işlerde, doğrudur, fiyat bir yarışma ortamı

olmaması nedeniyle biraz yüksek tecelli etmektedir. Bir yarışmanın olması daha doğrudur. Kırklareli santralindeki ortalama fiyat 5.187 senttir. Diğer tek teklif santrallerdeki fiyatlarda, sizler artık bu işleri çok iyi biliyorsunuz, 9-10 sentler mertebesindedir. Yani, dönüp bize, bugünün şartları itibariyle tek teklif olmasına rağmen 5,18 sentlik bir teklifi alabildiniz diye teşekkür etmek lazım. Biz, Enerji Bakanlığı olarak, bir başka şey daha yaptık. Yap-işlet-devret projelerinde, ben göreve geldikten sonra, 1998 yılından itibaren, bir ihale süreci başlattık. Yani, 1994'te bu işler yapılmış, neticede serbest fiyat oluşmamış, doğrudur. 1998'de biz ihaleye çıktık, Resmi Gazetede ilan ettik. Nitekim, bu ilan sonucunda da, bize verilen tekliflerde, biz defa sayılar çok fazla arttı. Mesela, Silivri Doğalgaz santralinde 11 firma müracaat etti. Çanakkale Doğalgazda 14, Gemlik'te 6, Filyos'ta 4, Düzce'de 6 firma fizibilite için müracaat etti. Ortalama satış fiyatları da, 3,73; 3,87; 4,38; 3,21; 3,42 ; 4,16; 4,32 gibi fiyatlardır. Yani, bizim dönemimizde biz bu işlerde bir rekabetin oluşabilmesini sağlamak bakımından hiç de yasada olmamasına rağmen ilanlar yaparak bu imkanı sağlamaya çalıştık. Kırklareli Santraliyle ilgili kısa değerlendirmem bundan ibaret. Diğer bir konu İzmir Alaçatı Rüzgar Santrali. Şimdi, burada, Bakan oluruyla imtiyaz sözleşmesinin uygulanamaz hale geldiğinden bahsedilmektedir. Efendim, leasing yöntemi niye uygulanmış?! 3096 sayılı kanunu açıp bakarsanız, leasing yönteminin bu kanunda uygulanmasını engelleyecek hiçbir hüküm sözkonusu değildir. Peki, leasing hükmü uygulanıp, yani finans kiralama yöntemi uygulanıp, 3096 sayılı kanunun ve Danıştay'dan geçmiş imtiyaz sözleşmesinin hükümlerine aykırı bir işlem mi yapılmıştır; hayır. Önemli olan, bu sözleşmede belirtilen hükümlerin ortadan kaldırılmamasıdır. Bunu sağlamaya yönelik tedbirler alınmıştır. Finansal kiralama süreci içinde sözleşmeye konu olan rüzgar santraliyle ilgili makine ve ekipmanlar hiçbir kurum ve kuruluşa devredilmeyecektir. Finansal kiralama anlaşmasının bitimi olan 3.12.2003 tarihi itibariyle Alaçatı Rüzgar Enerjisi Santrali, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Bakanlığın göstereceği herhangi bir kurum ve kuruluşa devredeceğinin gayri kabili rücu olduğuna dair taahhüt alınmıştır. Yani, neticede, burada, 75 yıl sonra, Türkiye'nin ilk bu manadaki rüzgar santralinin yapılması sağlanmıştır. Tabii, bir başka husus da –çok vaktinizi almak istemiyorum da, özet olarak geçmek istiyorum- leasing metoduna onay verilerek imtiyaz sözleşmesine uygun davranılmadığı iddiasıdır ve bu leasing sisteminin Danıştay'dan geçmesi gerekir tarzında bir iddiadır. Şimdi, şirket tarifede hiçbir değişiklik yapmayacağını, kredi maliyetleriyle ilgili değişikliklerin tamamen kendine ait olacağına dair taahhütte bulunmuştur. Bu nedenle, bizim, sözleşmede bir revizyon yapmak gibi bir ihtiyacımız da olmamıştır. Şimdi, fiyatının pahalı olduğu iddiası var. Deniliyor ki, işte TEAŞ'ın fiyatları 3,5 sentken, 9 sentten elektrik alınmaktadır. TEAŞ'ın fiyatlarının 3,5 sent olduğu iddiası, uzun zamandan beri, çeşitli platformlarda dile getiriliyor. TEAŞ'ın 3,5 sentlik maliyeti, paçal maliyettir. Yani, hidrolik barajlardaki 1 sentlik, 1,5 sentlik ,2 sentlik maliyetlerin diğer enerji santrallerindeki maliyetlerle ortaya çıkan bir ortalama, bir paçal maliyettir. Ama, ben size, TEAŞ'ın, 1998 yılında resmi raporlarında yer alan bir-iki maliyetini belirtmek istiyorum. Çayırhan Termik Santralinde 11 senttir bizim maliyetimiz ve yine Aliağa Gaz Tribünleri için, 12,98 sent hesaplanmaktadır. Engilvan Gaz Tribünleri için, 19,13 sentlik maliyet hesaplanmaktadır. Yani TEAŞ'ın 3,5 sente elektrik mal ettiğine dair bilirkişilerin yapmış olduğu bu tespit gerçeğe aykırıdır. Tabii, bir başka husus da, işte enerji üretilmediği dönem itibariyle, niye bu santrale ceza uygulaması yapılmıştır. Şimdi, öncelikle şunu belirtmek istiyorum: Danıştay onayından geçen imtiyaz sözleşmesinin 17 nci maddesinde aynen şu ibare vardır: Rüzgara bağlı olarak eksik üretim yapılması durumu cezadan muaf tutulmuştur. Yani, bu bizim kendi keyfi bir kararımız değil ki. Tespit edilmiş, Danıştay'a gitmiş, Danıştay'dan onaylanıp gelmiş ve uygulanmış ve doğrudur da, onu da belirtmek istiyorum. Çünkü, rüzgar santralleri, siz de çok iyi biliyorsunuz ki, rüzgarın esme gücüne, esme süresine göre elektrik üretebilecek santrallerdir. Ha, biz burada eksik üretilen sorumluluğu, şirketin üzerine bırakılmasını –bir tabiat olayıdır rüzgar- uygun görmedik. Uygun görmediğimiz hususu Danıştay da uygun görmedi netice itibariyle. İmtiyaz sözleşmesinin

leasingle ilgili bütün çelişkileri, alınan taahhütlerle giderilmiştir. Burada, herhangi bir çelişki söz konusu değildir. İki husus birleştirilmiştir; Leasing de bir finans modelidir. 3096 sayılı Kanun da bir finans kanunudur. Arada, bu manada çelişen hükümler, alınan taahhütlerle ortadan kaldırılmıştır. Tabii, yine, bir başka husus, Bakan onayında makine ve teçhizatın gümrükte beklemekte olduğunun belirtildiği, bu ifadeyle şirketin teşvik almadan makine ve teçhizatı getirdiği ve onayın mutlak alınacak olduğu anlaşılmaktadır gibi bir suçlama bize yüklenmeye çalışılmaktadır. Şimdi, ülkenin içinde bulunduğu enerji darboğazı hepimizin malumu. Her türlü kaynağı harekete geçirmek, bütün alternatif enerji kaynaklarını kullanmak, değerlendirmek gibi bir yükümlülük içindeyiz. Bakanlığımızın bilgi ve onayı dışında firmanın gümrüğe getirdiği malzemenin kullanımı suretiyle bir an önce enerji darboğazının giderilmesine yönelik olarak yapılan ve sözleşme imzasından itibaren üç ay içinde faaliyete geçirilen bir işte, bürokratların teklifine olur verilmiştir. Kamu yararına iş yapılma çabası içinde olunmuştur. Yani, bu santral, üç ay içinde faaliyete geçmiştir. Yapılan iş, örnek bir iştir. Burada, sanki anlaşılacak önceden alınmış veya sonradan verilmiş birtakım sözlerin olduğu, herhangi bir delil serdedilmeden, tamamen afaki olarak dile getirilme çabası vardır. O nedenle bilirkişilerin bu tespitine de katılmamız mümkün değildir. Tabii, bir başka husus da, bizim yapmış olduğumuz, uyguladığımız bu yöntem, hazinemiz tarafından tasdik görmüştür, kabul görmüştür. Ben, genel olarak şunu ifade etmek istiyorum: Ben, Danıştay kararı olmadan hiçbir imtiyaz sözleşmesini imzalamadım. Danıştay'ın karar altına almadığı. Yine, Danıştay kabulü olmadan, hiçbir imtiyaz sözleşmesinde hiçbir değişiklik yapmadım. Bir başka husus, özellikle işletme verilerini kastederek konuşuyorum, yani Bakanlar Kurulu Kararına dayanmayan bir işletme hakkıyla ilgili girişimde bulunmadım ve yine, biraz önce belirtirken tekrar edeceğim, Hazinenin onayı olmadan hiçbir elektrik satış sözleşmesine, hiçbir uygulama sözleşmesini de uygulamadım. Yani, sanki Enerji Bakanlığında keyfi birtakım işler yapılmış gibi hazırlanan bu bilirkişi raporları, gerçekten rencide edicidir. Yani, yaklaşık dört aydır bütün evraklarımız didik didik edilmektedir; ama, bulunup da önümüze getirilen bu suçlamalar, maalesef hukuki mesnetten yoksundur. Bir başka husus da, işte bu oluru hazırlayan bürokratların, yani olur dediğimiz şey, benim genel müdürüm imzalıyor, müsteşar yardımcım imzalıyor, müsteşarım imzalıyor, benim onayına geliyor. Yani, benim talimatımla böyle bir düzenlemenin yapıldığına dair bir iddia var. Şimdi, bir Bakanın nasıl talimat vereceği, hangi talimatları vereceği herkesin malumudur. Ben, şimdiye kadar, çok net hatırlayarak ifade ediyorum, bu Alaçatı Santraliyle ilgili hiçbir talimat vermedim. Yani, siz şunu şöyle düzenleyin veya böyle düzenleyin, şu gün getirin, bu gün götürmeyin diye bir talimatım söz konusu olmadı. Şimdi, bilirkişi raporunda talimatla deniliyor ama, nasıl bir talimat, nasıl verilmiş; yok. Yine, bir başka husus var. İşte, devlet memurlarının uymak zorunda olduğu yasanın 11 nci maddesi şöyle diyor: Devlet memuru amirinden aldığı emri, Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Amir emrinde ısrar eder ve bu emri yazıyla yenilirse, memur bu emri yapmaya mecburdur. Ancak, emrin yerine getirilmesinden doğacak sorumluluk emri verene aittir. Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez. Yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz. Şimdi, bu bir amirin memura emrinin nasıl olduğunu, nasıl olması gerektiğini, talimatın nasıl olacağını çok net bir şekilde tarif eden bir husus. Tabii, ben şunu yadırgamıyorum: Benim görevden aldığım, haklarında dava açtığım, yer değiştirdiğim, çeşitli disiplin cezalarını uyguladığım birtakım memur arkadaşlarımızın bana yönelik bu husumetlerini de anlayışla karşılıyorum ve bu husumet, zaten iddianamenin belli bölümlerinde, kendi aralarındaki konuşmalarıyla da çok net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Özellikle, bu projede bana suçlama yönelten olduğunu tahmin ettiğim memur arkadaşlarımızın da birini görevden almışım, dava açmaya bile gerek görmemiş gitmiş, diğeriyle ilgili aynı işlemi yapmışım, yetmemiş Bakanlıktan bazı evrakları götürürken yakalamışız, sen bu evrakları nasıl götürürsün diye tekrar bir ceza uygulamışız, diğerleriyle ilgili bir başka tespitimiz esnasında kınama cezası vermişiz, uyarma

cezası vermişiz. O nedenle, burada, bu suçlamaların da bu şekilde değerlendirilmesi gerekir diye düşünüyorum. Tabii, yine burada da, 366 ncı maddeyle ilgili birtakım suçlar yöneltilme çabaları var. Ama, hiçbir zaman unsurları oluşmayacak bu suçlamalar yargılama safhasında gerekli cevabı alacaktır. Şimdi, bir diğer proje Afşin-Elbistan A santrali. Şimdi, bu projeye de ilgili başlangıçta aynı iddialar var. Şimdi tekrar etmek istemiyorum, kronolojiyi elime alarak konuşuyorum, şirketin Bakanlığa fizibilite hazırlama başvurusu 1992 yılı. Yani, 9 yıl önce şirket müracaat etmiş. Yine, bu şirketten fizibilite istenmiş 1992 yılının 10 ncu ayında, 9 yıl önce. Yine, 1993 yılında üç ayrı konsorsiyumdan daha fizibilite istenmiş. Yani, burada başka firmalardan da teklif istenmiş. Şimdi, burayla ilgili de, yine 1994 yılında değerlendirme raporu alınmış. Yine 1994 yılında diğer işler yapılmış. Yine, 1994'te DPT'den olumlu görüş alınmış. Bu süreç devam edip geliyor. Ne zamana kadar; ben göreve gelmişim, 1998 senesine kadar. Yani, bu geçen süreç içinde, bu geçen zaman içinde, bu yapılan işlerin hepsi yok kabul ediliyor, ben göreve gelmişim, görevim devam ederken deniliyor ki, efendim bu işin ihalesinde de serbest rekabet şartı oluşmamıştır, TCK'nın 366 ncı maddesine göre ihaleye fesat karıştırılmıştır. Yine tekraren ifade ediyorum, 3096 sayılı kanunda bir ihale söz konusu değildir ve burada da, aslında diğer firmalardan teklifler alınarak, rekabet ortamı da oluşturulmaya çalışılmıştır ve yine ifade ediyorum, eğer 1992 yılında, 1993 yılında, 1994 yılında bir suç işlendiyse, zaten beş yıllık zamanaşımı vardır. Peki, bütün bunları göz ardı edeceksiniz; yani, bana 1998 yılına gelene kadar, bütün bu işleri yok kabul edeceksiniz, Böyle bir bilirkişi raporu olur mu? Böyle bir bilirkişi raporuna itibar edilir mi? Sonra ne olmuş; Danıştay'a gönderilmiş. Ne zaman; 1996 yılında. Sayın Kutan döneminde, 25.10.1996'da Danıştay'a gönderilmiş. İki yıl Danıştay'da kalmış, iki yıl sonra, 1998 yılında, Danıştay'dan tasdik görmüş, benim dönemimde bana gelmiş. Ben, 18 ay imtiyaz sözleşmesini tasdik etmemişim, imzalamamışım. Peki, niye imzalamamışım; çünkü, bu imtiyaz sözleşmesiyle ilgili olarak, Bakanlar Kurulu kararının iptaliyle ilgili 3 tane dava açılmış Danıştay'da. Ben bu davaların sonucunu beklemişim. Birinci açılan dava, 10.6.1997'de reddedilmiş, diğer dava yine 2.4.1997'de reddedilmiş, diğer dava 26.7.199 tarihinde bize tebliğ edilmiş, idari dava daireleri genel kurulunda davacının temyiz istemi reddedilerek. Ben de, ondan sonra, bu süreci, yani burada yürütmeyi durdurma kararı olmamasına rağmen, dava yargıya intikal etmiş bir husus vardır diyerek, bu davanın sonuçlarını beklemişiz ve neticede biz bu dava sonucundan sonra, 15.12.1999'da sözleşmeyi imzalamışız. Yaptığımız iş budur. Yani, aradan geçen süre, çok net bir şekilde belirttiğim süredir. Bunlarla ilgili yazıları da size zaten vereceğim biraz sonra. Birinci suçlama bu. Duyuruların yapıldığını söyledik. Şimdi, asıl önemli iddia, işte bu görev verme sözleşmesinden sonra, aradan geçen zaman içinde TEAŞ buraya birçok yatırım yapmıştır, TEAŞ'ın yapmış olduğu bu yatırımlara rağmen şirketin yapması gereken birtakım yatırımları da yapmıştır, TEAŞ'ın yapmış olduğu bu yatırımlara rağmen, bunlar göz önüne alınmamıştır, devlet zarara uğratılmıştır. Şimdi, kısaca ifade etmek istiyorum. Fizibilite, 1993 yılında alınmış, aradan geçen süre zarfında yeni yatırımlar doğru, tabii büyük de arızalar yaşanmıştır. Bunda ... yer alan üretim ve elektrik satış fiyatları revize edilecektir. Bu ne demektir; yani, devir başlayacağında, yani devir zamanı geldiğinde –ne zaman olacağını bilemiyoruz, halen devam ediyor çünkü işler fizibilitedeki durum tespit edilecek ve yine üretim elektrik satış fiyatları revize edilecek o gün. Yani, Danıştay'dan geçen imtiyaz sözleşmesinde, aradan geçen süre zarfında yapılan değişikliklere uygun olarak fizibilitenin revize edileceği zaten yer alan bir husus . peki, burada zarar nasıl doğacak ; yani, buradaki şudur; Siz ileride bu santrali devrederken, zamanı geldiğinde siz bu santrali devrederken , bu geçen zaman içinde yapılan yatırımları dikkate almayacaksınız, burada şirkete bir avantaj sağlamayacaksınız ! Tam aksine, açıkça ifade ediyorum, Danıştay'dan geçen imtiyaz sözleşmesinde, böyle bir şeyin yapılmasını önlemek bakımından hüküm sözkonusudur. Bir başka şey daha, bu zarar nasıl doğmuştur; yani, şu anda santral devredilmemiştir, şu anda şirketle elektrik satış sözleşmeleri görüşmeleri, uygulama sözleşme görüşmeleri devam etmektedir, imzalanan sadece imtiyaz sözleşmesidir. Şu anda Hazine

o0nayına sunulmuş, Hazineden onay beklenmektedir. O nedenle burada zararın, şu anda bir zararın doğması söz konusu olmadığı gibi, devredileceği zaman da bir zararın söz konusu olması mümkün değildir. Buradaki suçlama, işte siz bu santrali devrederken, bu hususa dikkat etmeyeceksiniz, onun için de devlete zarar vereceğiniz suçlamasıdır. Tamamen afaki ve mesnetsiz bir suçlamadır. Bilirkişilerin böyle bir değerlendirmeyi nasıl yaptıklarını, böyle bir hususu nasıl dikkate aldıklarını anlamak mümkün değil. Tabii, neticede, bu üç projeye ilgili, yoğunlaşan üç projeye ilgili ve genel değerlendirmeyle ilgili bunları söylemekle yetineceğim. Tabii ben, bilirkişilerin şahıslarıyla ilgili, kişilikleriyle ilgili daha önce bakanlıkla olan husumetleriyle ilgili bir tartışma açmak istemiyorum. Ama, burada bilirkişilik yapan, avukat diye bahsedilen arkadaşımız, bana, 1998 yılında bir mektup yazmış ve buradaki iddialarının en çarpıcı olanı da, gerçekten düşünce tarzını belirlemesi bakımından ifade ediyorum, vahşi liberalizasyon ülkeyi riske ve uluslar arası müdahalelere açıcı hale getirebilir diye değerlendirmesi var. Yani, başka türlü ifade edersem, burada, maalesef, bilirkişilerimiz, Türkiye'nin özelleştirmede attığı adımların ve özellikle enerji özelleştirmesinin, enerji üretim, dağıtım ve iletiminin özel sektörle yapılabilmesi noktasındaki hükümetimizin ısrarlı tavırları sonucunda ve uzun yıllar bunlar TEAŞ'ta TEDAŞ'ta görev yapmış kişilerdir ve geçmişlerinde devamlı olarak bu yatırımlara, bu tarz yatırımlara özelleştirmeye karşı çıkmalarıyla tanınan insanlardır. Burada bir hesaplaşma içine girilmiştir. Yani, elektriğin özel sektör tarafından üretimi, dağıtımı ve üretimiyle devlet tarafından yapılması noktasındaki çelişki, maalesef, DGM iddianamesine taşınmıştır. Yani, burada âdeta bu bilirkişiler, şimdiye kadar yapılan uygulamayla bir hesaplaşma içindedirler. Biz, 57 nci Hükümet olarak, çok net ifade ediyorum, önce Anayasamızı değiştirdik. Anayasaya hüküm ekledik, dedik ki, özelleştirme Anayasal bir hükümdür ve oraya yine şunu yazdık: Elektriğin üretiminin, dağıtımının ve üretiminin özel sektör eliyle yapılabilme imkânı getirdik, bunu yasayla düzenleneceğini belirttik, iki-üç uyum yasası çıkardık. Yine devam ediyorum. İşte, bilirkişilerin hesaplaştığı başka bir konu da , Elektrik Piyasası Kanunudur. İddianameyi dikkatli okursanız, biraz önce sadece bir maddesiyle ilgili bir değerlendirme yaptım. Elektrik Piyasası Kanunuyla da bir hesaplaşma içindedirler. Netice itibarıyla, biz, geçtiğimiz günlerde Doğalgaz Yasasını çıkardık. Neyse ki, doğalgazla ilgili bölüm değerlendirmeye tabi tutulmamış, eğer olsaydı herhalde o yasayla da ilgili bir hesaplaşma içine girilecekti. Bu, biraz önce de belirttiğim, bir liberasyonla, bir ülkenin uluslar arası piyasalarla, uluslar arası platformla, dünyayla bütünleşmesiyle ilgili bir hesaplaşma olmuştur. Maalesef, bu hesaplaşmayı, çeşitli platformlarda sürdüren kişiler, şimdi bu iddianamenin içine taşımışlardır. Ben sözlerimi çok seçerek kullanma çabası içinde oluyorum. Kimseye bir suçlama yöneltmek istemiyorum ve tamamıyla bu yaptığım iş bir durumun tespiti; yani, bir başka türlü ifade edersek , şu anda Enerji Bakanlığında 300'ün üzerinde proje vardır. Bu projelerle ilgili çalışmalar sürdürülmektedir. Benim Bakanlığım döneminde yapılan işler, hem Türkiye hem dünya tarafından bilinmektedir. Bula bula sadece ve sadece üç – dört proje içerisinde ve böylesine mesnetsiz suçlamalara hedef olmak, tabii hiç hedef olmasaydım çok daha mutlu olurum, beni gerçekten üzmüştür. Ben, Bakanlık yaptığım süre içinde, bir fazla işi nasıl yapabiliriz, bir fazla katkıyı nasıl sağlayabiliriz çabası içinde oldum. O çabamı da devam ettirdim. Benim yapacağım açıklamalar bu kadar, kısa. Arkadaşlardan rica ediyorum, bizim o dosyalarımızı, notlarımızı basın mensubu arkadaşlarımıza dağıtsınlar. Siz onları da inceleyebilirsiniz. Benim endişem şu: Yani, biraz önce basınla ilgili bir değerlendirmede bulundum. Benim bu söylemlerimin de yine basının girdapları içinde kaybolacağı noktasında endişelerim var. Ama, emin olun ki, bunların Türkiye tarafından bilinmesi lazım. Yani, Enerji Bakanlığına, benim şahsıma çok ciddi bir haksızlık yapılmıştır. Neticede bunlar hepsi geçecektir. Yapılan bu işlerin gerçek yüzü anlaşılacaktır. Bu konuda hiçbir endişe içinde değilim. Gerçekten, büyük huzur ve rahatlık içindeyim. Tabii, sizlerden bir-iki soru alacağım. Bu kadar uzun sunuştan sonra soruların içine girip sizlerle de böyle bir sohbeti çok fazla uzatmak istemiyorum. Ne soracağınızı

çok iyi biliyorum ben. Onun için...**SORU:** İstifanızı verdiniz mi? Bu konuda ne yapılacak.**ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI CUMHUR ERSÜMER:** Çok ifade edeyim. Ben, ilk bu olay ortaya çıktığında, yani Bakanlıktan dosyalar götürülmeye, bürokratlar götürülmeye başlandığında ben istifa etmeyi planlamıştım ve o günden itibaren de, her zaman ne zaman takdir edilirse o zaman istifa edebileceğimi her platformda çok yüksek sesle söyledim. Hatta, Meclis kürsüsünden söyledim. Ne dedim; benim, ne ahlaken, ne hukuken istifa etmemi gerektiren herhangi bir hususu tespit etmiş değilim; ama, siyaseten... Siyaseten istifama da ben karar veremem. Tabii, çünkü tarih itibariyle istifamı Sayın Genel Başkanımıza teslim ettim. Kendi takdirleridir. Benim, bu saatten sonra bu Bakanlıkta huzurlu ve verimli bir hizmet yapabilmem söz konusu değil. Doğru da değil. O nedenle, bu merak ettiğiniz sorunun da cevabını vermiş olayım. Geçen dönem Bakanlıktan ayrıldım gittim, tekrar geldim. Şimdi giderim, yine tekrar gelirim diye düşünüyorum. Takdir sayın liderlerindir. Onlar mutlaka bu istifamızı değerlendireceklerdir, bir sonuca varacaklardır.**SORU:** Efendim, size bir şey...**ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI CUMHUR ERSÜMER:** Bana hiçbir şey söylenmedi.**SORU:** Soruşturma komisyonu...**ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI CUMHUR ERSÜMER:** Ben, dokunulmazlık zırhının arkasına falan saklanmam. Dün de bunu birkaç yerde ifade ettim. Hiç öyle bir ihtiyaç içinde değilim. Peki, çok teşekkür ederim.